Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНО: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 110. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЧЕРВНЯ 1955. ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 10, 1955. No. 110. VOL. LXII.

АЙЗЕНГАВЕР ВВАЖАЄ РОЗБУДОВУ РЕЗЕРВ ЗА РІШАЛЬНУ ДЛЯ ОБОРОНИ КРАЇНИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер знову поновив своє домагання збільшити військові резерви цієї країни, які тепер, як ніколи давніше, мають основне значення для оборони ЗДА. Він не погоджується на ті поправки, які пропонують в Палаті Репрезентантів, і надіється, що Сенат прийме законопроєкт про організацію резерв в тому виді, який предложив уряд, і згідно з яким можливі було б вишколені військові резерви в висоті 2,900,000 резервістів до 1960 року. Президент казав, що тепер кожне місто і кожна місцевість потребує оборонців, бо „фронт" існує всюди, тому треба вишколених людей, які знали б про можливі небезпеки і як проти них забезпечитися. Це нечесно складати всю оборону країни на плечі тих, які вже пізнали всі обмеження, що існують під час війни. До оборони повинні бути приготовлені й молоді річники. Президент заявив, що не можна буде на довший час втримати чисельне зменшення збройних сил, якщо не будуть збільшені військові резерви. Президент промовляв не тільки до самих журналістів на пресовій конференції, але й до мільйонів американців, які слухали його заяв при радіових і телевізійних апаратах. Та президент адресував свої слова до Сенату, головним чином до голови Сенатської Комісії Збройних Сил сенатора Ричарда Б. Рассела, який чекає на те, щоб законопроєкт про збільшення військових резерв був прийнятий в Палаті Репрезентантів. На президентові слова негайно зареагували два визначні сенатори, провідник демократичної більшости сенатор Линдон Б. Джансон і провідник республіканців — сенатор Вільям Ф. Новленд, які заявили, що Сенат незабором почне наради над справою резерв. Президент виступав проти того, щоб до закону про військові резерви додавати протисеґреґаційну поправку, як це дехто пропонував в Палаті Репрезентантів, бо ця поправка утруднює прийняття цілого законопроєкту. „Той факт, що не всі ми однаково думаємо про соціяльний поступ — ще не значить, що ми не хочемо однаково обороняти нашу країну", — казав президент. Перед пресовою конференцією президент обговорював справу організації військових резерв з республіканськими конгресовими провідниками.

В липні спустять на воду другий атомовий підводний човен

Гротон, Коннектикат.—Департамент оборони повідомляє, що 21 липня спустять на воду другий атомовий човен, який називається „Морський Вовк". „Морський Вовк" більший від першого підводного атомового човна „Навтілюса", який передано фльоті ще в вересні минулого року. Спущення на воду відбудеться з Відділу електричних човнів корпорації „Дженерал Дайнемікс", звідки передано до служби „Навтілюса". Дружина члена Спільної Комісії Атомової Енерґії, конґресмена В. Стерлінґа Кола „христитиме" „Морського Вовка", а на його команданта призначений комодор Ричард Б. Лейнінґ. „Морський Вовк" сильніший від „Навтілюса", але дійсна вартість цих обох атомових човнів буде відома аж тоді, коли вони обидва будуть випробувані в морських операціях.

Вікс передбачає дальше зростання економіки ЗДА

Вашингтон. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс заявив в інтерв'ю з журналістами, що ця країна знаходиться тільки на половині дороги свого економічного розвитку, і перед нею такі великі можливості, яких досі не було в історії ЗДА. Вікс передбачає, що 1955 рік обіцяє бути найкращим роком в економіці цієї країни, якщо робітничі страйки не затримають економічного розгону. Секретар торгівлі заявив, що вдалося стримати інфляційні сили, які знецінювали вартість долара. Від 1946 року до 1953 року долар втратив на вартості 48 центів, а після того вортість долара впала тільки на пів цента. Національна продукція (вартість усіх випродукованих товарів і праці) в першій четвертині цього року стояла на висоті 370 більйонів долярів в річному відношенні. Ще немає даних про те, яку висоту матиме ця продукція в другій чверті цього щоку (квітень-червень), але дотеперішні інформації дають можливість сподіватися, що вона буде вища від першої чверті. Будівельний промисл працює на високому рівні, а підприємці плянують збільшувати продукцію в другій і третій чверті цього року.

Цивільна Оборона не зменшує своїх зусиль для оборони країни

Вашингтон. — Цивільна Оборона ЗДА заявляє, що вона мусить продовжувати свої зусилля для протиповітряної оборони цієї країни, хоч відносини в світі дещо відпружилися після підписання миру з Австрією та заповідженою зустріччю Великої Чвірки. З Цивільної Оборони заявляють, що ЗДА по раз перший від 1812 року, коли англійські війська спалили були Білий Дім і Капітолій в Вашинґтоні, стоять перед безпосередньою небезпекою воєнного нападу. В цивільній протилетунській обороні має взяти участь все здібне до того цивільне населення, бо далекопростірні ворожі літаки і атомова зброя творять безпосередню небезпеку для життя жителів ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **У щоденнику** „Ню Йорк Ворлд Телеграм" працює телефоністка, яка на основі ревматичних болів у нозі передбачає погоду на найближчий час. Робить це вона деколи краще від Бюра погоди, завбачування якого не завжди справджуються.

● **Палата Репрезентантів** прийняла законопроєкт, щоб на всіх нововидаваних американських грошах (монетах і паперових) був напис „Ми віруємо в Бога". Досі цей напис був тільки на деяких монетах.

● **Сенатор В. Керр Скотт** вніс резолюцію, щоб департамент рільництва призначив більшу суму для дослідження питання, чи спричиняє курення тютюну пістряка легенів. Уряд дістає півтора більйона долярів податків від тютюнового промислу, а на досліди в зв'язку з цим промислом видає тільки 500,000.

● **Ґватемальський уряд** заборонив експорт і імпорт товарів від 12 комуністичних держав: СССР, Польщі, Чехословаччини, Східньої Німеччини, Угорщини, Болгарії, Румунії, Альбанії, Китаю, Північної Кореї, Зовнішньої Монголії та Північного В'єтнаму. Югославію не включено до комуністичних держав.

Страус звітує Конгресові про атомові літаки

Вашингтон. — Голова Комісії Атомової Енерґії адмірал Луїс Л. Страус звітував в Конгресі про поступи в конструкції атомових літаків. Страус і інші члени його комісії давали звіти в Підкомісії Видатків в Палаті Репрезентантів про те, що праці над будовою атомових літаків йдуть „швидким темпом" вперед, і що вже осягнено поступи на цьому полі. Страус говорив також про те, що атомова продукція збільшилася на 40 відсотків, а продукція атомової зброї на 20 відсотків. В ділянці використання атомової енерґії для мирних цілей звітували про те, що в лябораторії Овк Рідж, Тенн., вдалися проби використати сонішне світло для продукції синтетичних харчів без користування зеленими рослинами. Цей звіт склав Страус ще 26 травня, але аж тепер опублікували його. З цього звіту виходить, що всі заплановані нові атомові фабрики будуть діяти вже в найближчому році. Голова Комісії Атомової Енерґії домагався признати 947,458,000 долярів для продукції атомової енерґії в фінансовому році, що починається 1 липня цього року. Це буде збільшення на 40 відсотків видатків на продукцію атомової енерґії, хоч одночасно вдалося зменшити кошти продукції. Він також домагався 271,148,000 долярів на продукцію атомової зброї, — та 44,700,000 долярів більше, як було давніше заплановано. Давніше комісія домагалася загальної суми в висоті — 1,045,000,000 долярів.

Сенат прийняв законопроєкт про підвищення мінімальної заробітної платні

Вашингтон. — Сенат прийняв законопроєкт, підтримуваний демократами, про підвищення мінімальної заробітної платні з 75 центів на один доляр за годину. Безпосередньо перед голосуванням в цій справі през. Айзенгавер рекомендував підвищити заробітну платню до 90 центів за годину. Цю пропозицію Президента відкинула комісія праці і суспільної опіки і внесла пропозицію демократів про 25 - центове підвищення заробітної мінімальної платні. — Республіканський сен. Смит пропонував компромісову розв'язку підвищення до 90 центів в 1956 році, до 95 центів у 1957 році і до одного доляра в 1958 році. Президент Конгресу Індустрійних Організацій Волтер П. Рутер висловив задоволення з прийняття цього законопроєкту Сенатом і сподівання, що цей законопроєкт буде прийнятий теж і Палатою Репрезентантів. Робітництво, зорганізоване в КІО, вимагало підвищення мінімальної заробітної платні до 1.25 дол. але — за словами Рутера — підвищення цієї заробітної платні до 1 доляра є великим кроком на шляху до осягнення оконечної вимоги робітництва. Згідно з законопроєктом, прийнятим Сенатом, з підвищення заробітної платні скористають в дні 1 січня 1956 року, — 2,100,000 робітників.

Рутер закликає робітників припинити дикі страйки, щоб не саботувати переговорів

Дітройт. — Провід спілки Об'єднаних Автомобільних Робітників, КІО, звернувся з закликом до деяких своїх відділів, які почали самовільно страйк у фабриках Дженерал Моторс, щоб вони припинили ці „дикі страйки" і не саботували переговорів. Президент спілки Волтер Рутер подав до відома, що керівництво Дженерал Моторс відмовляється вести далі переговори, поки не будуть припинені страйки. Пересторогу цю вислано до 93 відділів спілки. Корпорація Дженерал Моторс сповістила, що страйк почався в 15 фабриках корпорації і що страйкує 42,000 робітників. В останній хвилині робітники в п'ятьох місцевостях вирішили вернутися до праці. Провід спілки автомобільних робітників хоче добитися під час переговорів з керівництвом корпорації Дженерал Моторс додаткових допомог для робітників на випадок безробіття, таких, як їх погодився виплачувати Форд. Рутер сподівається, що керівництво корпорації Дженерал Моторс погодиться на вимоги робітництва і що до неділі опівночі буде підписаний в цій справі договір. Початок загального страйку у фабриках Дженерал Моторс визначений на понеділок 13 червня ц. р.

Микола Кравців прийнятий до Військової Академії у Вест Пойнті

Филаделфія. — Кадет Микола С. Кравців, син ред. Богдана і Неонілі Кравцевих, одержав повідомлення з Департаменту Армії, що у висліді відбутих ним екзаменів його прийнято до Військової Академії ЗДА у Вест Пойнті з днем 5 липня ц. р. Призначення на листу кандидатів одержав Микола Кравців через Бордентавнський Військовий Інститут, що його закінчив він у червні 1954 року, як кадет-майор. В шкільному 1954/55 році він був кадетом Пенсилвенійського Військового Каледжу в Честер, Па., де був обраний президентом своєї кляси і членом почесної стрілецької частини Першінґ Райфлс. Як найкращий кадет своєї кляси одержав медалю президента Каледжу ген. Е. Е. МекМорланда. Микола Кравців був членом Військової Стрілецької Дружини Пенсилвенійського Військового Каледжу і здобув за стріляння з пістолі перше місце між кадетами своєї кляси і третє місце в Каледжі.

ПОСАДНИК МІСТА НЮ ЙОРКУ В ЛОНДОНІ

Лорд-майор Лондону вітає посадника Ню Йорку Роберта Р. Ваґнера і його дружину, які прибули у відвідини до столиці Великої Британії.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ХОЧЕ ВИЗНАЧИТИ ЗГОРИ ЧАС ТРИВАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛІВ ДЕРЖАВ

МАЄ ПОВНЕ ДОВІР'Я ДО КАНЦЛЕРА АДЕНАУЕРА, ЩО ВІН ЗБЕРЕЖЕ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДО ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ. — БАЧИТЬ ЗМІНИ В МІЖНАРОДНІЙ СИТУАЦІЇ. — ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПОЯРМЛЕННЯ САТЕЛІТНИХ НАРОДІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер не настоює, щоб конференція голів 4-х великодержав тривала акуратно 3 чи 4 дні і він готов бути там день-два довше, але хоче, щоб узгалі устійнити приблизний термін тривання конференції, напр. на час від трьох до п'яти днів. Він заявив це на своїй останній пресовій конференції в минулу середу, при чому подав дві причини такого свого становища: по-перше президент ЗДА не може бути відсутній в країні довший час, особливо, коли засідає Конгрес, і — по-друге — президент не хоче, щоб на випадок, коли б він мусів від'їхати з конференції швидше, совєтська пропаганда пояснювала його виїзд, як бажання сторпедувати конференцію. Зрештою, президент заявив, що він готов стрінутися з совєтськими керівниками для добра світового миру денебудь, „від Тімбукту до північного бігуна", але волів би, щоб зустріч відбулась в якійсь невтральній країні.

Президент відповідає на запити в справі Конференції Чотирьох.

З інших його заяв закордонно - політичного характеру найважнішим було висловлення свого повного довір'я до канцлера Аденауера, як союзника західнього світу, у зв'язку з можливою подорожжю Аденауера до Москви. Айзенгавер славив Аденауера, як „великого державного мужа у світі" і висловив певність, що Аденауер матиме на увазі інтерес німецького народу і зберігатиме льояльність до західних союзників. Зрештою, президент Айзенгавер застерігся, що вирішення, чи прийняти совєтське запрошення поїхати до Москви для безпосередніх розмов, залежить виключно від західньо - німецького уряду.

Запитаний журналістами, чи на недалекій конференції 4-х голів держав вирине справа невтралізації будь-яких інших країн, як Німеччина, президент відповів, що він не думав ще над такою можливістю, але невтральність сателітних держав Східньої Европи була б для них великою користю. „Особисто не вір'ю, щоб Америка могла бути щаслива, як довго якийнебудь нарід із історичним самостійницьким минулим поярмлений кимсь іншим і є в залежності від закордонного панування, особливо маючи на увазі східних сателітів". Зрештою, президент Айзенгавер, знову перестерігаючи перед надмірними надіями й підкреслюючи, що задумана конференція голів держав не матиме на цілі розв'язувати існуючих міжнародних спірні справи, — висловився проте дещо оптимістично. Він заявив, що „настало дещо інше у світі". „Все ж, росяни запросили Неру, щоб вплинути на невтральні країни. Вони зробили безприкладну досі подорож до Югославії. Вони запросили канцлера Аденауера. Є тут деяка зміна". Президент підкреслив ще раз, що в „такій дещо зміненій атмосфері" треба шукати шляхів, які довели б до такої ситуації, в якій можна б мати довір'я розв'язувати проблеми, що тяжать на відповідальності державних мужів. Хоч президент обережно формулював свої погляди, проте в них видно було деяку нуту оптимізму — доходить до висновку перші американські коментатори.

„Переслідування католиків в Арґентині — під чужим впливом"

Ню Йорк. — Переслідування католиків у наскрізь католицькій країні Арґентині робить враження, наче б воно відбувалось під скритими чужими впливами — заявив кардинал Спелман у своїй промові, яку виголосив на маніфестаційному святкуванні 110-х роковин існування католицького Фордгамського університету" в Ню Йорку. Кардинал Спелман пригадав, що ще рік тому президент Арґентини Перон одверто признавався до католицизму і назвав себе слугою наук, проповідуваних Христом. Тому теперішнє раптове і незрозуміле масове переслідування духовенства й релігійних світських людей арґентинським урядом насуває підозріння чужих затаєних впливів. Кардинал Спелман пригадав, що на 3-го липня призначені в Америці молитви за всіх упримлених за залізною і бамбусовою заслонами і попросив долучити до тих молитов також молитву за переслідуваних в Арґентині. Свою промову кардинал Спелман виголосив перед понад 3,000 приявних, між якими було 1,320 абсольвентів Фордгамського університету.

Кеннан сподівається, що війни не буде

Ню Йорк, Н. Й. — Бувший шеф Відділу Плянування в державному департаменті і бувший американський амбасадор в Москві Джордж Ф. Кенан, промовляючи з нагоди закінчення шкільного року в Новій Школі Соціяльного Досліду, заявив, що він сподівається, що третьої світової війни не буде. Ті, „яких ми донедавна вважали за наших ворогів, — сказав він, — не бажають тепер війни, — не бажаємо її й ми. Наші противники бажають інших речей, на які ми вважаємо неможливим погодитися, але вони не бажають війни." Війна може початися навіть тоді, коли її ніхто не хоче, сказав Кеннан, але факт, що її ніхто не бажає тепер, дає нам надію на мир. На думку бувшого амбасадора, декуди живуть „демагоги і філістини", які мають вплив в нашому житті, а закордоном існують наші міжнародні противники, які є „арогантні, без досвіду і невідповідальні". Великою небезпекою для Америки — сказав Кеннан, є „розклад дійсного громадського життя" та заступлення культурної діяльности комерційними середовищами. Нова Школа Соціяльного Досліду відзначила Кеннана почесним докторатом прав.

● **В Індії** заборонено продавати ілюстровані часописи для дітей („комікси") з різними страхіттями, стрілянинною і бандитів і т. д. Майже всі такі видання імпортовано з ЗДА.

АДЕНАУЕР У ПРИНЦИПІ ПРИЙМАЄ СОВЄТСЬКЕ ЗАПРОШЕННЯ

НІМЕЧЧИНА НЕ ВІДПОВІСТЬ СОВЄТАМ ПЕРЕД РОЗМОВОЮ АДЕНАУЕРА З АЙЗЕНГАВЕРОМ, А ПОДОРОЖ ДО МОСКВИ МОЖЛИВА АЖ ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ 4-х ГОЛІВ ДЕРЖАВ

Бонн. — Західньо-німецький уряд довго нараджувався в справі совєтської ноти, яку він дістав за посередництвом совєтської амбасади в Парижу з запрошенням канцлера Аденауера до Москви для розмов у справі нав'язання дипломатичних, господарських і культурницьких взаємин між СССР і Німецькою Федеративною Республікою. Після того засідання західньо-німецького кабінету, новопризначений міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано запросив до себе трьох західньо - альянтських амбасадорів, щоб поінформувати їх про становище німецького уряду до совєтської пропозиції. Водночас оприлюднено короткий комунікат, що його пояснено, як особисту заяву канцлера Аденауера, тому, що формально він не є вже міністром закордонних справ. У тому комунікаті кажеться, що совєтська нота з 7 червня ц. р. „заторкує багато питань, які викликають потребу докладних студій. Ті студії вже почались. Треба сподіватися, що вони доведуть до висновку, що розмова між канцлером і керівниками Совєтського Союзу була б доцільна". Речник західньо-німецького міністерства закордонних справ поінформував журналістів, що канцлер Аденауер не дасть формальної відповіді Москві, поки повернеться з своєї подорожі до Вашингтону, призначеної на найближчий тиждень. В Америці він говоритиме також з англійським міністром МекМілланом, а подорозі назад, Аденауер затримається в Лондоні, де 19 червня ц. р. матиме нараду з англійським прем'єром Іденом. Якщо Аденауер поїде на чолі західньо-німецької делеґації до Москви, то це на всякий випадок не станеться швидше, аж після конференції голів 4-х великодержав, щоб в найменшій мірі не впливати на становище трьох західних великодержав своїми безпосередніми розмовами з володарями Кремлю.

Водночас добре поінформовані німецькі чинники впевняють, що західньо-німецький уряд хоче, перед безпосередніми розмовами з большевиками, вияснити такі найважніші для нього проблеми: 1) чи совєтський уряд, нав'язавши дипломатичні взаємини з Німецькою Федеративною Республікою, думає надалі зберігати дипломатичні взаємини з Східньою Німеччиною і ставитись формально до неї, як до самостійної держави? 2) чи совєтський уряд готов признати Німецьку Федеративну Республіку єдиним леґально-уповноваженим представником німецьких інтересів? 3) чи нав'язання дипломатичних взаємин з Західньою Німеччиною при збереженні таких взаємин із Східньою Німеччиною не означало б закріплення теперішнього поділу Німеччини? 4) чи совєтський уряд хоче зв'язувати нав'язання дипломатичних взаємин з Західньою Німеччиною з послабленням взаємин Західньої Німеччини з Заходом? і 5) чи совєтський уряд хоче включити в ці перші наради в Москві про нав'язання дипломатичних, господарських і культурницьких взаємин відразу нарадами про з'єднання німецьких земель?

Американська преса вважає, що канцлер Аденауер не має іншого виходу, як тільки прийняти запрошення Совєтів приїхати до Москви, бо дві партії з німецької урядової коаліції відразу заявились за цим, а опозиційна соціял-демократична партія уважає подорож Аденауера до Москви, як доказ, що уряд Аденауера не легковажить собі справи з'єднання Німеччини в порозумінні з Совєтами.

Неру нараджується в Москві з Молотовим

Москва. — Індійський прем'єр Джавагарлял Неру перевів більш, як одногодинну розмову з совєтським міністром закордонних справ Молотовим. Безпосередньо після тієї конференції з Молотовим, Неру поїхав до совєтського прем'єра Булґаніна, з яким теж мав одногодинну розмову. В розмовах з совєтськими достойниками Неру заторкнув — як повідомляють часописи — справу прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, справу Формози, ситуацію в Індо-Китаї, недалеку конференцію голів 4-ох великодержав та взагалі совєтську акцію щодо „злагіднення міжнародного напруження". Останньою актуальною темою було запрошення Совєтами, висловлене до канцлера Аденауера, приїхати до Москви для безпосередніх німецько-совєтських переговорів про нав'язання дипломатичних, господарських і культурницьких взаємин та „зв'язаних із цим інших справ." Зрештою, перебування Неру в Москві є щедро переплітане бенкетами й гучними приняттями та обвоженням Неру по зразкових фабриках, де все приготоване на те, щоб йому заімпонувати совєтським „добробутом" і господарським розвитком.

В СВІТІ

● **Жераль і Роберт Файнелі**, — два жидівські хлопці, що їх батьки згинули за Гітлерівського режиму. Врятувавшись з Німеччини і прибувши до Франції, вони дістались під опіку французької католицької родини, яка їх охрестила й виховала в католицькому дусі. Тим часом родина хлопців, яка опинилась в Ізраїлі, зажадала їх звороту і заскаржила до суду ту французьку родину. Справа тяглась роками. Дітей потайки перевели до монастиря в Еспанії. Тепер справу мирно поладнано: жидівські свояки й прибрані католицькі батьки погодились, щоб самі діти рішили про своє віровизнання. Їх привезли назад до Франції, а звідтіль вони поїхали у відвідини до Ізраїлю.

● **Між Західньо-Французькою** Африкою і Арабією все ще йде торгівля чорними невільниками. Чорні торгівці з численними служниками із автохтонів середньої і західньої Африки ідуть, як паломники, до Мекки в Арабії. В Арабії вони продають челядників, беручи по $560 — $1,120 від особи, залежно від полу, віку і сили. Зв'язані з цим подробиці розкрив французький духовник Гравієр. Справа опиниться, мабуть, в Об'єднаних Націях.

● **Англомовна Унія**, організація для плекання англо-американської приязни, дістала від Єлисавети II і князя Единбурґу їх портрет з власноручним підписом, який повисить в домівці Унії в Ню Йорку. В домівці Унії в Лондоні висітиме портрет Айзенгавера теж із власноручним підписом.

● **Прем'єр Сіяму**, маршал Пібуль Сонґрам, прибув з Данії до Англії на шестиденні офіційні відвідини. Він запрошений на обід до королеви Єлисавети і на вечерю до прем'єра Ідена. Сонґрам — завзятий ворог комуністів. Він заявив, що Сіям радий стати базою для альянтських військ, що охороняли б південний Схід Азії від небезпеки комуно-китайського нападу.

● **В Австралії** в лютому ц. р. вирятували з повені в Новій Південній Валії расового барана. Тепер продали його в Сиднеї з аукціонного продажу за $17,400 — найвищу ціну, яку колинебудь заплачено за таку звірину.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРОБА НОВОЇ ДИВЕРСІЇ

Уряд Совєтського Союзу офіціяльно запросив канцлера Німецької Федеративної Республіки, д-ра Конрада Аденауера, та „інших представників", що їх уряд цієї республіки „вважав би за відповідне вислати", до Москви, щоб „обговорити справу встановлення дипломатичних, торговельних і культурних відносин між Совєтським Союзом та Німецькою Федеративною Республікою і для перевірки зв'язаних з цим питань". Запрошення вислано офіціяльною дипломатичною нотою, до якої додано широкі „вияснення" про „виправдану історичним досвідом" потребу порозуміння та співпраці між „совєтським народом" і Німеччиною, і про намагання та заходи „агресивних кіл" порізнити ці народи; є в тій ноті й пригадка, що Німеччина і Совєти зазнали в двох світових війнах більших утрат, ніж всі інші учасники цих воєн разом узяті; є запевнення, що „совєтський нарід" не хоче помсти над німецьким народом, і рівночасно є застрашування, що, на випадок нової війни, німецька територія стане головним її побоєвищем. Є в цій ноті ще й натяк на те, що Москва не думає втручатися у внутрішні справи Німецької Федеративної Республіки так, як не втручається вона у внутрішні справи... східньої т. зв. Німецької Демократичної Республіки.

Совєтське звернення до Західньої Німеччини викликало зрозуміле зацікавлення в світі, хоч подібного кроку в такій чи іншій формі можна було сподіватись. Західній світ уже раніше мав докази, що Москва не думає погодитись з тією поразкою, якої зазнала з ратифікацією та введенням в силу Паризького договору про суверенність Західньої Німеччини та включення її в систему західньої оборони в рямках НАТО. Цей факт тільки вплинув на зміну совєтської тактики, але ні в чому не змінив совєтських цілей: відірвати Німеччину від союзу з Заходом, підкорити її і включити її людські й матеріяльні ресурси в свої агресивні пляни. Совєтське запрошення для канцлера Аденауера є тільки зміненою формою тієї самої диверсії, яку ведуть большевики супроти Німеччини і Заходу вже віддавна. Ані західньо-німецький уряд, ані уряди інших вільних країн не мають щодо цього жадного сумніву. Виникають тільки деякі побоювання, що це може заворушити німецьку публічну опінію. Проте, згадка в совєтській ноті, що Москва бажала б мати із Західньою Німеччиною такі „взаємини", як має їх із Східньою, поважно зменшує й ці побоювання.

ПОКОНҐРЕСОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

Шостий Конґрес Американських Українців, що відбувся впродовж останніх трьох днів минулого місяця в Ню Йорку, вже належить, можна сказати, до історії, оскільки він уже минувся. Інша справа з його наслідками. Правда, перспектива двох тижнів часу, які минають від того Конґресу, не дозволяє ще на жадні конкретні висновки, бо Конґрес ще далеко не „відгомонів", але все ж таки є деякі познаки того, що можна б назвати „поконґресовими тенденціями".

Передусім, це вже є своєрідним „законом природи", що після таких зібрань і нарад, якими був Конґрес, завжди приходить деяке відпруження, себто послаблення в громадській праці. Знаємо це з практики в УНСоюзі, де кожний конвенційний рік є найслабшим роком в організаційній та іншій статутовій діяльності відділів і членів. Конвенції чи конґреси, без уваги на їх перебіг, дещо послаблюють працю „в полі" безпосередньо після таких зборів. Це природна, але дуже шкідлива тенденція, і проти неї треба боротись. Конґрес скінчився, і, без уваги на те, яку хто має думку про нього, це в жадному разі не повинно вплинути на нашу активність. Коли хто вважає, що Конґрес був добрий, повинен тим більше працювати, щоб наступний Конґрес був ще ліпший, а хто думає, що Конґрес був меншуспішний, повинен закасати рукави і взятись до праці, щоб запевнити повний успіх наступного Конґресу.

Назагал, наша суспільність „пережовує" тепер відбутий Конґрес. У дотеперішньому відгомоні дещо вражає дрібничковість, що часом нагадує того чоловіка, якому ампутували ногу, а він побивався за своїми... кальошами. Правда, це цілком природне, що людина „не дає за виграну" та готова продовжувати дебати в безконечність, але важливе, щоб у цьому вдержати міру та, дебатуючи, не припиняти конструктивної праці. Бо не було на Конґресі жадної такої проблеми, якої не можна б полагодити, і не було жадного такого рішення, якого не можна б устійнити при взаємній добрій волі та з думкою не про „кальоші", але про цілість справи і її добро.

Минулий Конґрес мав свої поважні недомагання, але він мав і свої успіхи та міг би бути поважним кроком уперед, якщо б ми у своїх поконґресових тенденціях намагались та доклали спільно зусиль, щоб ці успіхи підкреслити і використати для загального добра.

ПЕРЕМІГ ІНТЕРЕС ЗАГАЛУ

Вислід переговорів між керівництвом фабрик Форда і проводом спілки Об'єднання Автомобільних Робітників та досягнене між ними порозуміння в справі ґарантованої платні і виплачування додаткових компенсацій робітникам на випадок їх безробіття, став ще один раз прекрасним прикладом перемоги здорової американської думки над відосередніми несуспільними тенденціями в індустрії і в рядах робітництва.

Ситуація в неділю 5 червня була така, що над компанією Форда, другою з черги за величиною і важливістю галуззю американської автомобільної індустрії, зависла загроза загального страйку, що мав охопити — на випадок невдачі переговорів — 140,000 робітників фабрик Форда і спаралізувати велику частину американської автомобільної індустрії, спричинюючи важкі матеріяльні втрати не тільки для Фордової компанії, але і для самого робітництва. Обраховують, що страйк коштував би був Форда 35 мільйонів долярів кожного дня, не беручи до уваги того, що ця компанія втратила б своє провідне місце в американській автомобільній індустрії. Не менше шкоди несли б самі робітники, бо вони втрачали б кожного дня понад 3.000.000 долярів заробітної платні і крім того спілка мусіла б їм виплачувати мільйони долярів страйкових допомог, що знову підірвало б матеріяльні ресурси організованого в спілці робітництва.

Стоячи віч-на-віч таких перспектив, обидві сторони і представники, назвім це коротко, капіталу і представники робітництва пішли на уступки й у висліді досягнено компромісу, що може стати базою для розвитку соціяльного забезпечення не тільки робітників у фабриках Форда, але і взагалі більшости американських робітників. З того погляду порозуміння в Дітройті можна справедливо назвати історичною подією, бо воно матиме далекосяглі наслідки для життя організованого американського робітництва.

Провідник робітництва Волтер П. Рутер слушно підкреслив, що порозуміння між керівництвом Фордової Компанії і спілкою Об'єднаних Автомобільних Робітників може бути гарним прикладом того, як у вільному світі полагоджуються конфлікти між світом праці й великою індустрією і як всупереч брехливій пропаґанді комуністів обидві сторони можуть завжди дійти до мирної розв'язки навіть і найбільш дразливих справ. Керівництво фабрик Форда виявило тут велике почуття відповідальности і жертвенности, бо ж добуті робітництвом привілеї і полегші будуть тяжким фінансовим тягарем для підприємства. Ще треба підкреслити, що досягнуто компромісу без будь-якої інтервенції державної влади.

Договір, устійнений під час переговорів на протяг трьох років, — це перший етап боротьби зорганізованого робітництва за ґарантовану річну заробітну платню. На черзі тепер такі ж договори з іншими великим автомобільними компаніями, як Дженерал Моторс і Крайслер, що їх мабуть пощастить устійнити теж шляхом компромісу обох сторін. Заповідають, що боротьба за ґарантовану річну платню охопить теж інші ділянки автомобільного промислу, як ґумову, текстильну, сталеву.

Уступки Форда не одержали загального схвалення американської публічної опінії. Господарські кола висловлюються дуже критично проти устійненого в Дітройті договору, мовляв, він може привести до соціялізації і нездорового контролювання американського промислу. Ще інші підкреслюють, що менші індустрійні компанії і корпорації не зможуть нести тягарів ґарантованої платні, зокрема виплачування додаткових допомог на випадок безробіття. Ще інші побоюються, що виплачування додаткових допомог може внести замішання в цілу дотеперішню систему виплачування державних компенсацій на випадок безробіття, яка виключувала будь-яку виплату допомоги безробітним самими працедавцями.

Трудноші із здійснюванням нових здобутків автомобільних робітників і в дальшому загалу американського робітництва є і будуть. Але треба думати, що демократична індустрія і демократичне робітництво завжди знайдуть правильну розв'язку проблем, щоб з одного боку забезпечити добробут і соціяльне забезпечення робітників і з другого боку вдержувати на відповідному рівні, а то й підвищувати індустрійну продукцію і сприяти розвиткові приватної ініціятиви. В Дітройті, як і в багатьох інших випадках спорів між великою індустрією і робітництвом, переміг інтерес загалу, інтерес нації. Треба сподіватися, що цей інтерес присвічуватиме вільному світові капіталу і праці теж і в майбутньому.

ЛІНІЯ КЕРЗОНА — САМОСТІЙНА ПРОБЛЕМА

Всім українським політикам і журналістам, що з титулу свого становища чи професії цікавляться актуальними східньо-европейськими проблемами, зокрема проблемою західніх кордонів України, які — не зважаючи на теперішню політичну мапу СССР — становлять далі тему пропаґандивної і закулісової метушні, треба рекомендувати статтю Ґоттгольда Роде в 2-му зшитку за квітень 1955 р. німецького двомісячника „Остеврола": „Постання лінії Керзона" ("Osteuropa", Zeitschrift fuer Gegenwartsfragen des Ostens. Gotthold Rhode: "Die Entstehung der Curson-Linie" — Herausgegeber: Deutsche Gesellschaft fuer Osteuropakunde, Stuttgart). Ця 12-сторінкова стаття, оперта на кількадесятьох найавторитетніших джерельних матеріялах англійської, французької, німецької, польської і російської політичної літератури, подає детальну історію походження т. зв. лінії Керзона, себто тієї політичної границі, яку прийнято в Ялті у лютому 1945 року на розмежування СССР і Польщі. Ґоттгольд Роде навіть не згадує про Ялту. Його цікавить передісторія й історія східніх кордонів пісяверсальської Польщі, почавши від кінця першої світової війни, почерез усі явні й закулісові митарства Версальської конференції, та скінчивши Ризьким польсько-совєтським миром з 18 березня 1921 р. Автор закінчує свою статтю ствердженням, що з постановою Ради Амбасадорів з 15 березня 1923 року, якою затверджено кордони Польщі, встановлені згаданим Ризьким договором, „лінія Керзона зникла з політичної арени, щоб виринути знову щойно під час другої світової війни й відіграти нову, не менше важливу ролю". Зрештою, автор тісно обмежився до теми про лінію Керзона і не торкається різних подробиць польсько-української війни та дипломатичної акції закордонного центру ЗУНР, т. зв. Диктатури през. д-ра Євгена Петрушевича, веденої з Відня. Промовчання автором західньо-українських джерел є єдиною хибою цієї прецікавої і преважливої статті, і було б добре, щоб українські діячі, які живуть тепер у Німеччині (чи Франції) нав'язали контакт з цим німецьким дослідником, допомогли йому простудіювати також доступні українські джерела та спонукали доповнити цю теперішню його студію, що може мати величезне значення в обороні західньо-українських земель проти дальших польських претенсій після розвалу большевицької тюрми народів.

Ґоттгольд Роде зовсім не виступає, як українофіл. Сухо, як сторонній, цілком об'єктивний історично-політичний дослідник, він переповідає факти й наводить дати. Об'єктивність його становища підкреслює теза, яку його німецькі земляки могли б інтерпретувати, як протинімецьку: рішуче не в'язати теперішнього східньо німецького кордону Одри-Нісси, себто німецько-польського кордону, з східньою границею Польщі, отже польсько-совєтським кордоном. Хоч, мовляв, загально прийнявся погляд, що кордон Одри-Нісси, встановлений на Потсдамській конференції і вже за два тижні після неї, 16 серпня 1945 р., включений у польсько-совєтський договір про розмежування цих двох держав, — був рекомпенсатою для Польщі німецьким коштом за східню лінію Керзона, проте — правильно твердить автор — ці дві лінії не мають взаємного органічного зв'язку. Проблему лінії Керзона, отже польсько-білоруського й польсько-українського кордонів, треба розглядати як зовсім окрему, самостійну, яка має свою власну довгу історію. Власне він і пригадує цю історію, навівши на 12 сторінках штрихами найважливіші її факти.

Цікаво, що — за твердженням автора — англійський міністер закордонних справ від 24 жовтня 1919 до 22 січня 1924 р., лорд Керзон, насправді не був ані автором цієї лінії, ані її оборонцем. Назва з його іменем пішла від того, що англійська нота з 11 липня 1920 року, в якій пригадано Польщі ту лінію, мала підпис Керзона. Тому й у тритомовій англомовній біографії Керзона не згадується ані словечком про ту лінію. Перші почали називати її іменем Керзона совєтські дипломати — і за ними ця назва прийнялася по нинішній день.

Східні кордони Польщі були предметом нарад Версальської конференції, яка для цієї мети покликала до життя окрему Комісію (постановою Найвищої Ради з 12 грудня 1919 р.), під головуванням французького проф. Камбона, англійського фахівця від польських справ проф. Лорда та представників Італії й Японії. Ця Комісія покликала потім до життя Підкомісію під головуванням французького генерала Ле Ронда. На цих Комісіях і на Найвищій Раді змагалися дві тенденції: створити Польщу в межах її етнографічних земель, згідно з 13 точкою Вилсонівської деклярації з 8 січня 1918 року, та проклямацією голови російського Тимчасового Уряду князя Львова з 17 березня 1917 року, чи створити Польщу, як „сильну антинімецьку фортецю" в історичних кордонах з 1772 року, згідно з меморіялом Романа Дмовського, запропонованим Найвищій Раді від польського Комітету Народового 29 січня 1919 року. Дуже цікава історія боротьби цих двох тенденцій, при чому червоною ниткою тягнулась в ній очевидна для тодішньої Антанти потреба адміністраційної окремішности для Східньої Галичини як етнічно української території чи то у формі окремої держави, чи, в дальшому ході тодішніх воєнних подій, в рямцях Польщі, — але з окремим автономічним статутом, в кордонах власне лінії Керзона. Лінія Керзона була з'ясована 17 червня 1919 р. в звіті згаданої вгорі Комісії, покликаної Найвищою Радою, як „лінія А", яка — за проєктом американських, французьких й італійських делеґатів — мала становити кордон автономної української провінції в межах Польщі. На випадок створення самостійної західньо-української держави, мала зобов'язувати далі на схід посунена „лінія Б". Однак на Найвищій Раді панували про-польські настрої. Тільки тодішній англійський міністер закордонних справ Балфур протиставився їм. Проте лінію Керзона назагал вважали найсправедливішою лінією і, в дальшому ході нарад над польськими кордонами, під час польсько-української й польсько-українсько-совєтської воєн. Її слушности боронив Ллойд Джордж, який 11 грудня 1919 року назвав поляків „клопітливим народом".

Українські історики й політики могли б статтю Ґоттгольда Роде значно поширити й поглибити. Вони могли б доповнити її масою подробиць про способи, якими польські державні мужі й делеґати старалися за всяку ціну добитись спершу завоювання Східньої Галичини, потім залеґалізування її за Польщею, а добившись цього різними обіцянками і підступами, зловживши, наприклад, фразою боротьби проти „большевицьких банд" в Східній Галичині, зламали всі свої міжнародні й власні законні зобов'язання: прийняту ними автономічну клявзулю в згаданій постанові Ради Амбасадорів з 15 березня 1923, власний закон про воєвідську автономію з 26 вересня 1922 р., шкільний закон з 31 липня 1924 р., що знищив українське шкільництво під покришкою „утраквізування" всього шкільництва в Східній Галичині, — і т. д. Ця політика завершилась заведенням дикого „пацифікаційного" й колонізаційного режиму. Брак відповідної української політичної літератури, особливо англійською мовою, це — величезне занедбання всіх наших відповідальних чинників.

Володимир Петришин

ПЕРЕД ДРУГИМ СТУДЕНТСЬКИМ КОНҐРЕСОМ

Вже тільки дні відділяють нас від II Студентського Конґресу, — події, яка в студентському, а то й громадському житті займає визначне місце. Це та найвища точка, з якої, на основі ґрунтовної аналізи пройдешного і теперішнього, кидатиметься проєкція в майбутнє, яка матиме немалий вплив на весь український студентський рух.

В нашій аналізі не зупинятимемося над завданням українського студентства. Це справа, яка всім добре відома і аж забагато деклямована. Зупинимося тільки над світлами і тінями теперішньої Управи СУСТА, щоб на основі цього Конґрес міг винести такі рішення і вибрати таку Управу, щоб в майбутньому праця була пліднішa.

Передусім мусимо собі усвідомити, що в великій більшості членство СУСТА — це студенти діти новоприбулих іміґрантів. На жаль, тільки мала частина роджeнців Америки охоплена системою СУСТА. Найсвітліший факт — це той, що між цією частиною американсько-українського студентства та новоприбулими немає ніяких різниць. Тут треба записати на від'ємне конто Управи СУСТА та Управ місцевих студентських громад неспроможність притягнути в наші ряди більше роджeнців Америки. Безперечно, Управа робила різні спроби та заходи в цій справі, одначе вони були недостатні.

Управа СУСТА робила всі заходи в справі стипендійної допомоги українським студентам в Америці і допомоги КоДУС'ові та ЦЕСУС'ові. Також і тут наші успіхи тільки частинні. Бо хоч нам вдалося зорганізувати Український Студентський Фонд, репрезентований найповажнішими українськими науковцями та громадськими діячами, все таки конкретна допомога студіюючій молоді невелика, бо тільки 14 студентів в Америці одержало стипендійну допомогу і тільки біля 400 долярів вислано до КоДУС'у і ЦЕСУС'у. Безперечно, це є тільки перший рік нашої допомогової діяльности, одначе успіх далеко неспівмірний з нашими можливостями.

Коли мова про нашу зовнішню діяльність, то в цьому напрямі зроблено деякі кроки, одначе також не такі, які ми могли б зробити. Правда, нам вдалося нав'язати зв'язки з американською централею і деякими національними союзами, одначе ми не спромоглися на організацію якоїсь більшої конференції чи широко закроєної студентсько-політичної акції.

У внутрішній діяльності ми вдержували недостатній зв'язок з нашими низовими клітинами, не спромоглися бодай на одну поїздку нашого представника по громадах. Наше членство і низові клітини мусять взяти велику частину відповідальности за цей незадовільний стан. Наша внутрішня діяльність утруднювалася т. зв. конфліктом між ЦЕСУС'ом і СУСТА. В дійсності ніякого конфлікту не було і немає. Його за всяку ціну хочуть створити деякі особи по обох боках. Коли б більше доброї волі і вирозуміння, то ця неіснуюча проблема сама зліквідувала б себе за 5 хвилин.

Наші культурні акції, які великою мірою диктуються інформацією та пропаґандою української справи серед американського студентства та професури не мали центрального кермуючого та плянуючого характеру. Імпрези, що їх організували наші студенти по різних університетах, були спорадичні, припадкові і не завжди належно підготовані.

Пресова діяльність Управи була хоч-і невповні задовільною, одначе майже вистачальною. На від'ємне конто треба записати, хоч може й не з вини Управи чи Редакції сторінки у „Свободі", нашу неспроможність притягнути до співпраці більше дописувачів та видавати окремий студентський журнал.

Можна ще більше говорити про нашу позитивну чи неґативну діяльність, одначе всього того, що сказано, досить, щоб мати загальне уявлення про те, що Управа хотіла зробити, що зробила, а чого не могла зробити.

Для аналізи наявного стану треба, якщо це можливо, подати його причини. Автор цих рядків не претендує на те, що причини, які він подав, одинокі і єдиноправильні. Можливо, що вони є мильні, одначе все таки подаємо їх в вірі, що вони допоможуть делеґатам винести такі рішення, які найкраще сприятимуть розвиткові студентського руху.

Отже, одною з основних причин є те, що вже на Першому Конґресі велика частина українського студентства, з оправданих чи неоправданих причин, не брала участи в виборі Управи СУСТА. Внаслідок цього частина студентства ставилася до Управи з резервою, створюючи опозицію з т. зв. пасивним спротивом. На цьому місці хочемо запевнити цих наших друзів, що Управа СУСТА в своїй діяльності та рішеннях керувалася виключно добром цілого українського студентства. Наші рішення могли часом видаватися як помилкові, одначе мотивом їх завжди було добро студентства, а не політична партійщина. Т. зв. „Конфлікт ЦЕСУС — СУСТА" був у великій мірі вислідом існування опозиції. Невповні успішну акцію УСФонду також частинно можна підвести під цю рубрику. Висновок з цього такий: Конґрес за всяку ціну мусить вибрати таку Управу, якої хотіло б і яку піддержувало б все студентство.

Другою причиною є та, що низові студентські клітини і

(Закінчення на 3-ій стор.)

Дмитро Галичин, Екзекутивний Заступник Голови Українського Конґресового Комітету

НА ПЕРЕЛОМІ

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ЗА РОКИ 1952—1955

(7)

Поїздки европейських гостей

У звітовому часі наша спільнота гостила між собою кількох українських діячів з Европи. Відношення до европейських гостей було прихильне і проханню тутешньої Централі, що спровадила такого гостя, дано можливість навідати українські осередки в Америці та зустрітися з місцевим українським громадянством. З того титулу Відділам УКК рекомендовано піддержати або улаштовувати такі зустрічі.

З таких гостювань слід згадати побут: інж. Осипа Бойдуника та д-ра Атанаса Фіголя. Відділи УККА були так само повідомлені про поїздку п. М. Воскобійника.

Інформації для українських радіопрограм

Український Конґресовий Комітет видає — почавши з місяця лютого 1952 року, оце вже четвертий рік „Інформації Українського Конґресового Комітету Америки" для Українських Радіопрограм у ЗДА. Видання щотижневе, циклостилевим друком. До 15 квітня ц. р. видано 167 чисел, загальною кількістю біля 500 сторінок.

Змістом „Інформацій" є, засадничо, справи, що торкаються діяльности Українського Конґресового Комітету, праці окремих Відділів, важливіші події з життя нашої спільноти в ЗДА, в першу ж чергу справи Українського Народного Фонду, який є властивою підставою всієї політичної діяльности Українського Конґресового Комітету. Так і треба розцінювати цей інформаційний матеріял. Безумовно, згодом подбає Централя й про те, щоби Українські Радіопрограми отримували ширший, всебічний матеріял з усіх ділянок нашого громадського, культурного й політичного життя, навіть і насвітлення важливіших подій у світі, що пов'язані будьчим з українською справою. Покищо — зміст „Інформацій" треба вважати обмеженими своїм призначенням повідомленнями Централі про важливі проблеми нашої спільноти в ЗДА, події, акції й виступи.

„Інформації" висилано (стан на 15 квітня) до 31 Українських Радіопрограм, що відповіддю на анкетні листи зареєстрували себе в Централі, а саме: Шикаґо — 7, Ню Йорк — 4, Бофало — 3, Дітройт — 2, Филадилфія — 2, Клівленд — 2, Амстердам, Рачестер, Трой, Ютика, Сиракюз, Нюарк — Савт Ориндж, Гартфорд, Воррен, Питсбурґ, Геммонд, Маямі — в 9 стейтах. Враховуючи засяг хвиль деяких радіовисилень, з яких виходить українське радіомовлення, терен поширювання вісток включає й інші, сусідні стейти, й цим збільшується кількість стейтів, куди доходить слово в етері.

„Інформації" висилано також редакціям українських періодичних пресових органів у ЗДА й вони користувалися їх матеріялом, друкуючи його в цілості, або частинами.

Українські Радіопрограми в З'єдинених Державах Америки, що в періоді від місяця лютого 1952 року й досі в їх більшості співпрацювали й співпрацюють з Українським Конґресовим Комітетом, передаючи — систематично і в цілому, або в певних випадках та частинами — повідомлення Централі, чи важливі комунікати й звідомлення Відділів в окремих місцевостях, у першу чергу все, що зв'язане з Українським Народним Фондом і збиранням Національного Датку, виконали важливу громадську працю. Живим словом втримували зв'язок між Українським Конґресовим Комітетом та безпосередньо діяли в користь спільної справи.

Цим своїм ставленням до громадських справ, Українські Радіопрограми мали моральну користь для себе й заслужили собі признання й подяку Українського Коґресового Комітету Америки.

Треба сподіватися, що в цю співпрацю включать себе всі — без виїмку — діючі на терені З'єдинених Держав Українські Радіопрограми.

Український Народний Фонд

Український Н. Ф. оголошено на підставі резолюції IV. Конґресу, що відбувся з початком листопада 1949 у Вашинґтоні. Його створено із збірок Національного Датку ($10, $25 і $50) та пожертв. Цього року Фонд відзначає своє п'ятилітнє існування.

Після П'ятого Конґресу, з леґальних причин, запроваджено деякі зміни адміністративно технічного характеру. З того слід зазначити:

1) Не відновлено більше Кураторію УНФонду, яка діяла перед П'ятим Конґресом.

2) Не відновлено угоду про перцентуальне приділювання дотацій з УНФонду, що була в силі до П'ятого Конґресу на підставі узгіднення в місяці січні 1950.

3) Принято пропозиції ЗУАДК, що резиґнує на уділювання дотацій з УНФонду, якщо отримає дві збіркові акції для своїх потреб, а то з нагоди „КОЛЯДИ" і „ПИСАНКИ".

Український Народний Фонд був об'єктом постійної і спеціяльної уваги Екзекутиви Українського Конґресового Комітету. Це цілком зрозуміло, бо УНФонд був і залишається єдиним джерелом існування і всебічної праці Українського Конґресового Комітету, як також допоміжним джерелом праці низки українських установ та організацій.

Завданням Екзекутиви УККА було, щоби УНФонд збирав можливо більше грошей і щоби об'єднував навколо себе можливо більше число громадян, як платників і жертводавців Фонду.

Для цього Екзекутива вживала різнородних заходів інформації і пропаґанди, як оголошення, заклики, статті, широке листування з Відділами УККА на місцях, як також і з приватними особами.

На цім тлі кожного року виділялись дві акції або розсилки, а саме — 1) розсилка осіння і 2) розсилка зимова — різдвяна або післяріздвяна.

Масова розсилка полягала в тому, що розсилались листи — заклики усім передплатникам українських основних часописів у цій країні, а саме — передплатникам „Свободи", „Америки", „Народної Волі", „Народного Слова" і „Прометея", з додатком тих чи інших матеріялів, що стосувались діяльности Українського Конґресового Комітету чи взагалі могли бути цікаві українцям на місцях. Крім передплатників вищеподаних основних часописів, масова розсилка охоплювала також Лігу Української Молоді Північної Америки. Разом, під час масової акції, розсилалось, в середньому, до 40,000 листів.

Конкретно, у звітних роках, 1952-1954, розсилка, що до матеріялу, представлялась так:

1952 рік:

Восени була розіслана брошура про Український Народний Фонд, розміром в 16 сторінок, в якій стисло, але конкретно подавалося відповідь на основне питання: Куди й на що видаються гроші з Народного Фонду. У зв'язку з цим, було подано інформації про працю УККА в ділянці політичній, культурній і харитативній. Крім того, було з'ясовано, як відбувається контроля видатків УНФонду і подано про пляни праці УККА на майбутнє.

Для зимової розсилки того ж 1952 р. було видано „МАЛИЙ ДЕКЛЯМАТОР". Це була збірка поезій для дітей і юнацтва — кращих українських поетів, розміром в 64 стор. малої вісімки.

Треба зазначити, що ця збірка зустрілася на місцях з великою прихильністю, про що свідчили численні листи, з додатком 1 доляра за книжку, хоч книжечка виразно розсилалась, як різдвяний дарунок для молоді. В практичному житті, як показалося, цей „ДЕКЛЯМАТОР" став необхідною підручною книжкою при улаштуванні на місцях різних академій, вистав та інших імпрез.

Вол. Дорошенко

СПОГАДИ НАЧЕ ТАЯ ПОВІСТЬ

(З НАГОДИ І ПРО ВИДАННЯ УВАН — ЄВГЕН ЧИКАЛЕНКО, СПОГАДИ. НЮ ЙОРК 1955, 8°, ст. 502+2 неп.)

(Закінчення)

Та тут мені нема потреби спинятися на біографії нашого славного мецената, бо про його життя й заслуги була моя стаття у „Свободі" в листопаді мин. року.

Натомість хочу звернути увагу на зміст виданих оце Спогадів. Починає їх Чикаленко з розповіді про свій рід, про те, як його дід оселився на Херсонщині, які були тоді відносини, про панів і селян, про свої дитячі літа й виховання.

Це все читається, як казка, бо таки й стало тодішнє життя для теперішнього покоління, як казка. Не одна сторінка перших двох розділів нагадує нам подібного роду описи в Миколі Джері „Нечуя-Левицького або у „Втікачах у Таврії" Гр. Данилевського. Не менш цікаво оповідає Чикаленко й про свої шкільні роки, про своїх учителів, між якими визначився Л. Смоленський, про своїх товаришів, зокрема Тобілевичів — М. Садовського, П. Саксаганського й Ів. Карпенка-Карого, з якими приятелював із юнацьких років. Цікаві його оповідання про українські громади в Одесі й Києві, про революційні гуртки, учасником одного з них і він був, а в результаті — арешти і довголітнє примусове життя на селі під поліційним доглядом. Але це підневільне перебування вийшло кінець кінцем на добро й йому й нашим людям, бо Чикаленко й сам навчився господарювати й селянам показав і на практиці і в низці популярних брошур, як треба вести раціональне господарство.

Відбувши термін поліційного догляду, переїздить Чикаленко до Одеси, а опісля й до Києва. І говорячи про ту добу свого власного життя, дає рівночасно яскраву картину тодішніх українських відносин в обох цих містах, та характеризує наших визначних діячів того часу — старших: „артільного батька" Миколу Левитського, Михайла Комарова, Ол. Кониського, Вол. Антоновича, Павла Житецького, Миколу Лисенка, В. Симиренка, І. Шрага, інж. Бородая, Л. Жебуньова й молодших — Б. Грінченка, Василя Степаненка, Вол. Винниченка та інших. Заразом знайомить нас із тодішніми українськими організаціями та партіями. Цікаві його спомини про святкування ювілею Лисенка, відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві, про селянські заворушення, вибори до 1-ої Думи тощо. Окремий останній розділ Спогадів присвячений власне щоденникові „Рада" та зв'язаним із її видаванням клопотам, які тяжко відбивалися на його здоров'ї. Словом, Спогади розгортають перед нами цілу панораму колишнього українського життя, що стало вже справжньою історією. Минуло безповороту. Заслуга Чикаленкових мемуарів і полягає саме в тому, що вони в живій мистецькій формі оживляють перед нами те минуле. Без них ми не могли б так виразно, яскраво уявити те минуле, пізнати його. А знати його конче треба, щоб зрозуміти наступні етапи національного розвитку Наддніпрянської України.

Книжку попереджує передмова про її автора, в якій подано стислий нарис його життя й діяльности. — Коротший про той період, що про нього мова в Спогадах, і ширший про життя на еміграції, про яке Покійний не полишив нам споминів, а яке нам слід знати. Крім „Спогадів" опублікував був Чикаленко ще й свій „Щоденник", що був наче б їх продовженням. Чей „Щоденник" теж становить важливе джерело до пізнання нашого, — здається, такого недавнього, а такого вже віддаленого від нас минулого.

Історична й літературна вартість „Щоденника" не менша, ніж „Спогадів". Атож не можна не вітати заміру Української Академії Наук обдарувати нас також новим виданням цієї важливої пам'ятки по покійнім, так заслуженім для України діячі.

Крім згаданих вище Чикаленковових спогадів, маємо ми в нашій назагал бідній мемуарній літературі ще другі, подібної вартости спомини. Є це „Сторінки з минулого" його приятеля, проф. Олександра Лотоцького, що їх він видав перед 2-ою світовою війною у трьох великих томах, бувши директором Українського Наукового Інституту у Варшаві. „Сторінки" Ол. Лотоцького знаменито доповнюють Чикаленкові Спогади та разом із ними дають докладну картину українського національного руху на Наддніпрянщині. Стали вони теж уже бібліографічною рідкістю і їх не можна ніде дістати, тому добре зробила б УВАН, якби після Чикаленкового „Щоденника" дала нам 2-ге видання „Сторінок" Ол. Лотоцького, теж дуже заслуженого нашого діяча старшої ґенерації.

Але тим часом щиро поручаю шановним читачам Спогади Є. Чикаленка, цю справжню історичну повість із нашого минулого, що вже відійшло у вічність. Повість і цікаву і корисну.

Вступайте в члена Українського Народного Союзу!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

„Година Українських Мелодій" Р. Мариновича презентує перші українські телевізійні програми в ЗДА.

Не уважаючи на великі труднощі матеріяльної натури, „Година Українських Мелодій" ведена Романом Мариновичем з Ню Йорку та передавана з Ню Йорку, Бриджпорту, Конн. та Трентону, Н. Дж. — розпочинає з днем 11 червня ц. р. передавати перші в ЗДА українські телевізійні програми, які після матеріяльної спроможности будуть передавані кожної суботи, від години 10 да 10:30 вечора через канал 13 (ВАТУ) та одночасно через радіостанцію ВААТ (970).

Перша в ЗДА Українська Телевізійна Програма, ведена Романом Мариновичем, розпочинатиметься та кінчатиметься видом на Дніпро та пам'ятник князю Володимиру і при звуках оркестрального вступу до пісні „Реве та стогне". На прем'єрі Першої Української Телевізійної Програми в ЗДА виступить Дитячий Балет нашої славної прімабалерини Валентини Переяславець з „Мріями" до музики М. Лисенка та Українським Народним Танком і відомий всім добре Вокальний Квартет „Веселі Волокити" в складі: Є. Чорній (I. тенор) — І. Задорожний (II. тенор) — О. Стецура (баритон) — В. Баранський (бас) зі своїм незаступимим заповідачем, добре відомим всім гумористом М. Понеділком та піяністом Б. Перфецьким з Филаделфії. Вокальний Квартет відспіває пісню Р. Купчинського „Накрила нічка" та травестію зі „Запорожця за Дунаєм" С. Артемовського Гулака. Як заповідачі виступлять: в англійській мові: панна Гелен Демидчук, доня всім нам відомого діяча д-ра Демидчука та в українській: Р. Маринович, директор українських радієвих і телевізійних програм та 10-літній Андрій Шуль, відомий із радієвих і концертових виступів.

З приводу відкриття Першої Української Телевізійної Програми в ЗДА видано пам'яткові поштові марки проєкту відомого артиста-маляра проф. Бутовича.

рм.

Балтімор, Меріленд

Героям Першого Зимового Походу.

Англійський історик Тома Карляйль сказав колись, що націю творять: „земля і померші".

Ця правда стосується найбільше до нашої історії, де в безчисленному реєстрі Великих Жертв України, що перероджували етнографічну масу на свідому державну націю, а патріотизмом перевищували славні Термопілі, були герої Першого Зимового Походу.

І нічого дивного, що відомий в Балтімор громадський діяч полковник Павло Талан з притаманним собі мистецьким хистом, немов на фільмовій стяжці, насвітлив перед слухачами, у святочному рефераті, велич цього героїчного зриву з-перед 35 років, як постійне джерело патріотизму для багатьох майбутніх поколінь.

В Першому Зимовому Поході український хоробрий вояк наддніпрянець, чи галичанин змагався вперто за своє право бути господарем на своїй землі, у своїй Самостійній Українській Державі. Він змагався до буквально останньої краплини крови, у безприкладно нерівній боротьбі, без уніформи, раціову, а часто і відповідної зброї.

На їх нагробнику написати треба слова німецького стратега графа фон Мольтке: „Більше робити, ніж говорити, більше бути, як видаватися".

До 3,500 вояків голих, босих, хворих, з сотнею набоїв на рушницю, готові були на ризико, на героїчний подвиг на нові, невідомі перешкоди і чини. Розум говорив, що з такими слабими силами прориватись в запілля білого і червоного ворога — було абсурдом, загрожувало повною загибіллю. Одначе, ця жменька людей, гарячих і щирих патріотів, вважала за краще згинути, ніж припинити боротьбу.

Не підтримали їх тоді всесильні держави Антанти, а несправедливе вирішення українського питання безсумніву привело сьогодні і де Кореї, Індо-Китаю, і Формози.

Зворушеного прелеґента, голову місцевого ОбВУА, настроєво супроводив вдалим добором пісень молодий хор сумівок на чолі з п. А. Стельмаховою.

Ця скромна, але якже багата відкликом до наших збайдужнілих душ врочистість, відбулася в неділю 1-го травня в год. 1 попол. в залі місцевої Української Католицької Церкви.

При тій нагоді, святочна громада зложила пожертву на фонд інвалідів цього походу в сумі $27.

(абу).

Нюарк, Н. Дж.

Перша матура з українознавства в ЗДА.

Між 1 і 4 червня 1955 відбувся кінцевий іспит на дворічному вищому курсі українознавства в Нюарку. До іспитової комісії належали з доручення Шкільної Ради при УККА: проф. д-р Микола Шлемкевич, лектор школи і предсідник, про. д-р Микола Шлемкевич, делеґат Інституту Заочного Навчання при УВУ; проф. Дам'ян Горняткевич і проф. д-р Кость Кисілевський, іспитувателі.

Абітурієнти у віці між 17-19 рр. складали іспит після закінчення української народної школи, нижчих кляс середньої української школи в Европі та чотирьох кляс українознавства в ЗДА.

Письмові й усні відповіді з мови, літератури, мистецтва, історії, географії, господарства, природи, етнографії виявили поважне знання абітурієнтів, а успіх був знаменитий, бо на десять кандидатів сім склали матуру з визначним успіхом, а три з добрим, а саме:

1. Баб'юк Мирослав, 2. Воробець Андрій, 3. Геврик Тит, 4. Гельбік Омелян, 5. Горняткевич Андрій, 6. Дурбак Дмитро, 7. Карапінка Орися, 8. Качмар Ляриса, 9. Поточняк Ірина, 10. Пришляк Мирослава.

Комісія визнала всіх абітурієнтів зрілими до найвищих студій в ділянці українознавства. Так отже сповнились їх мрії. В недалекому часі заповниться Університет Українознавства новими студентами з-поміж нашого молодняка, бо крім матури в Нюарку, відбувалась майже рівночасно також матура на вищому курсі в Ню Йорку.

Ентузіязм та пильна праця впродовж років увінчалась знаменитими успіхами не тільки учнів, але також Товариства „Учительська Громада", якої члени жертвували для виховання й навчання нашої молоді своє знання й любов до великого діла.

К. О. К.

Міннеаполіс, Мінн.

З діяльности Відділу Об'єднання бувших Вояків.

Дня 14 травня 1955 р. відбуто контролю п'ятирічної діяльности Відділу ОбВУА і стверджено, що Управа Відділу в складі: голова — ген. К. Смовський, заст. голови — інж. Любинський, секретар — М. Скорупський, касир — Марія Кротюк, вповні вив'язалися зі своїх обов'язків. Управа відбула 15 ділових засідань, і 15 з різними комітетами. Відсвятковано сім академій; 25-ліття смерти сл. п. гол. от. Симона Петлюри, роковини смерти полк. С. Коновальця, ген. Павленка, річницю бою під Крутами, Зимового Походу, відзначено роковини смерти през. Лівицького і ген. Р. Шухевича-Чупринки. Виголошено чотири реферати: про Зимовий Похід, діяльність СУВ в Европі, боротьбу в запіллі ворога і про розстріл українських старшин в Катині, уряджено протестаційне віче проти червоного і білого імперіялізмів, зорганізовано при церкві св. Юрія постійну допомогу п. Петлюровій й уряджено два концерти в користь хворих Зимового Походу в Европі. Відділ розпродував різні українські книжки. Написано стоп'ятдесят різних листів, перепроваджено грошеві збірки, на українських інвалідів, на хворих Зимового Походу, на українських ветеранів, на сиріт у Парижі, на пам'ятник гол. от. С. Петлюрі в Парижі, висилано пакунки з одягом та харчами для втікачів в Европі. Відділ зібрав за останніх п'ять років дол. 1,313.32, та вислав ту ж саму суму до вище згаданих установ та приватних осіб.

Спеціяльно стверджуємо, що найбільше праці у Відділі дав п. ген. К. Смовський.

Степан Касіян,
член Контр. Комісії.

ПЕРЕД ДРУГИМ СТУДЕНТСЬКИМ КОНҐРЕСОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

студентство в цілому не піддержували Управи в її починах і взагалі недостатньо інтересується студентською та громадською працею. У нас склалися такі умовини, що майже в кожній організації працю тягнуть одна, дві або три особи, а решта пасивно приглядається. Це — загальна хвороба, і з нею мусять боротися як централя, так і місцеві клітини.

Не на останньому місці треба згадати, що Управа СУСТА майже постійно працювала в неповному складі, і не всі члени однаково інтересувалися працею. З цього висновок: людей треба вибирати таких, які працювати хочуть, вміють і можуть, і до того ж вибирати по можливості з близьких околиць. Нашим критерієм мусить бути не симпатія членів до тої чи іншої політичної групи, старих чи нових, але їх уміння та спроможність. І далі, організація не може виконувати своїх плянів без фінансових засобів. СУСТА таких засобів не мала. Багато коштів члени Управи покривали власними грішми. Над цим також мусить призадуматися Конґрес. СУСТА мусить функціонувати так, щоб ініціятива і відповідальність були обопільні: зверху і знизу.

Реасумуючи сказане, підкреслюємо, що, не зважаючи на свої недотягнення, Управа СУСТА та клітини зробили поважну роботу. Другий Конґрес повинен бути світлим завершенням того, що зроблено, і початком дальшої, пліднішої та кориснішої праці.

рОзСИПки

Нещодавно оголошення в „Свободі" було. Торговельний директор Бюік Моторс Ко. оголошувався. Прізвище: Іван Вайлес. А в того американського Івана Вайлеса неодин наш Джан Нагнибіда працює... Мораль: не дивуйтеся, що ви з західньої частини міста ідете працювати в східню — в той же час мешканці східніх кварталів, за заробітками, в західні мчаться...

⁂

В Ню Йорку, адвокат Ярема доповідь дав. Тема: „Американська політика визволення (від большевизму) і коекзистенція (з большевиками). Теза: як при владі були демократи, визволяти народи від большевизму хотіли республіканці. Тепер — як при владі республіканці — цю ідею хочуть здійснювати демократи".

Ціле щастя, що й одні і другі знають, коли хотіти...

⁂

В зв'язку з неясним 16-им параграфом австро-совєтського договору, австрійський міністер внутрішніх справ заявив: „Я не видам і не можу видати людей в руки катів. Теперішньої Росії не було б, коли б ... цісарський і австроугорський уряди видали були Леніна і його товаришів царському урядові"...

Політичним втікачам на терені Австрії від такого запевнення невидачі мусить бути „фердамит бунт цумуте".

⁂

Своєю втечею до Совєтів федераліст Василакі доказав американським „непередрішенцям" паки й паки, який бизнес вони зроблять, якщо — замість на природнього українського — ставитимуть на малоросійського троянського коня...

⁂

Коли в Америці буде встановлена нагорода Пуліцера за найбільший політичний жарт?

Цього року нагороду одержали б Хрущов і Булґанін, за свою заяву: „Ідемо до Београду з відкритими серцями й чистими душами".

Як відомо матеріялістичний совєтський світогляд каже, що „порядний большевик" не має душі (і це на кожному кроці й видно! — прим. складача).

О. Сип.

● **У Сінґапурі** ведеться слідство в справі убивств що 13 травня ц. р. під час керованої комуністами студентської вуличної демонстрації американського кореспондента Жен Саймондса. Шофер авта, яким Саймондс в'їхав на вулицю, де відбувалась бурхлива демонстрація, зізнав, що поліція відмовилась ратувати Саймондса з рук озвірілих демонстрантів, що кинулись на журналіста й почали його бити. Саймондса привезли до шпиталю щойно за півтори години після нападу.

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО ЛОПУШАНСЬКИЙ, член 105 Відд. УНСоюзу у Филаделфії, Па., помер 6-го червня 1955 р. Покійний родився 1890 р. в селі Топільниця, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишив в глибокім смутку дружину Юстину, 4 синів, 3 дочки, 3 невістки, 3 зятів і 10 внуків — всі члени УНСоюзу. Похорон відбудеться в суботу, 11. червня, о год. 9-ій рано з церкви Царя Христа в Найставн, Па. — В. Н. П.!

ПОДЯКА

Батьківський Комітет при Українськім Музичнім Інституті в Ню Йорку

складає цією дорогою сердечну подяку Родичам учнів УМІнституту за грошові і харчові датки та допомогу в уладженні забави в дні 15. травня ц. р.

Фірмам П. Стасюк, Стець та „Поділля" щира дяка за щедрі пожертви в товарах, а радіопрограмі Петра Мельника за безплатне проголошення імпрези.

За Батьківський Комітет при УМІ
Дамян Захарченко, голова.

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

АМЕРИКАНЦІ ЗАОЩАДИЛИ МИНУЛОГО РОКУ ПОНАД 11 БІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Підраховано, що в 1954 році американці збільшили свої ощадності в банках на 11,700,000,000 долярів. На ці ощадності складалися вкладки в банках, закуплені паї та бонди. В 1953 році ощадності американців становили 11,800,000,000 долярів, а в 1952 році — 13 більйонів. Наприкінці 1954 року американці були власниками паїв і бондів на суму 280 більйонів долярів, і мали інші вартісні папери на суму 398 більйонів.

НА НАУКОВІ ДОСЛІДИ В ПРОМИСЛІ ВИДАНО 13 БІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Від часу закінчення другої світової війни видано в ЗДА 13 більйонів долярів на наукові досліди в різних галузях промислу. Ці досліди спричиняються до поширення продукції та збільшують число затруднених робітників. І так, фірма „Ю. С. Стіл" впродовж останніх 15 років витратила на наукові досліди у п'ять разів більше грошей, як в попередніх роках. За цей час випродуковано більше як 300 родів сталі, в 1954 році різні фірми продали 7 мільйонів апаратів, а в 1946 році тільки 7,000. В попередньому році продано мільйон апаратів для охолоджування повітря, а в 1940 році — тільки 11,000. Це збільшення продукції було можливе внаслідок наукових дослідів.

СТАН ПІДПРИЄМСТВ ДОЗВОЛЯЄ НАДІЯТИСЯ НА ДОБРИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ 1955 РІК

Статистичні дані про рух в підприємствах цієї країни дають надію на те, що цей, 1955 рік, може бути найкращим роком в історії ЗДА. Багато фабрик випродукували цього року більше товарів, як в тому самому часі в усіх попередніх роках. Найбільшу продукцію видно в автовій і машиновій промисловостях. На початку травня продукція сталі дійшла до рекордового вершка. Число затруднених робітників в квітні цього року становило 61,700,000 осіб, число безробітних зменшилося до трьох мільйонів. Індекс продукції дійшов вже до 136, а рекордове число цього індексу в найкращому досі господарському 1953 році виносило 137. (Цей індекс встановлено на основі продукції в роках 1947-1949, коли його визначено як 100).

ВАКЦИНА Д-РА СОЛКА ТА ІНДІЙСЬКА ЛЕҐЕНДА ПРО МАВПУ.

Як відомо, вакцину д-ра Солка продукують на нирках мавп, які десятками тисяч спроваджують з Індії. Але 30 червня індійський уряд має розглядати умову про продаж мавп, бо численні ортодоксійні гіндуси уважають мавпи за святі тварини і виступають проти того, щоб їх продавати закордон. Індрійська леґенда про мавпу оповідає таке. Давно викрали були жінку божкові-королеві Рамі і завезли на острів Цейлон. Мавпи зробили мощений насипний шлях через джунґлі, через який промаршував король Рама з своїми арміями та врятував свою жінку. Індійці дуже шанують всяке життя, і тому вони противляться вбиванню мавп. Але нирки однієї мавпи можуть врятувати життя 2,000 дітей, і тому уряд Індії скасував вже давнішу заборону продавати мавпи для продукції вакцини.

ПЛЯНУЮТЬ КОНТРОЛЮВАТИ ІМІҐРАНТІВ ВЖЕ ПІД ЧАС ЇЗДИ НА КОРАБЛЯХ.

Іміґраційний уряд видав зарядження, щоб його урядовці контролювали папери нових іміґрантів вже під час плавби на кораблях. Урядовці їхали б кораблями або літаками до кораблів на океані, і там контролювали б всіх нових іміґрантів до цієї країни, щоб вони в порті в Ню Йорку не мусіли чекати на контролю. Але все ж таки в порті буде ще контроля Митного Уряду та Уряду Здоров'я. Вже давніше робили таку пробу контролі, але її залишили, бо вона досить коштовна.

ВИВЧАЮТЬ ТИСНЕННЯ КРОВИ В ЖИРАФИ.

Спеціялісти від недуг серця вивчають функції серця і тиснення крови в жирафи, мозок якої віддалений від серця на 20 стіп. Лікарі не можуть досі розв'язати загадки циркуляції крови в цій тварині, у якої тиснення крови в серці становить 360 міліметрів (у нормальної здорової дорослої людини 150 міліметрів), а в мозку 200. Для лікарів дивним є й те, що тиснення крови в мозку жирафи не змінюється навіть тоді, коли вона схиляє голову аж до землі.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Американська делеґація в Женеві неоднозгідна

Женева. — На Міжнародній Конференції Праці, що відбувається в Женеві, американська делеґація поділилась в підході до участи совєтських працедавців в комісіях Конференції. Репрезентант американських працедавців, зорганізованих в Державній Асоціяції Продуцентів, МекГрет, збойкотував ті комісії і заявив, що представники американського уряду праці поводяться так, наче б були керовані страхом перед Совєтами. Він назвав совєтських делеґатів „аґентами", з якими не можуть сидіти за одним столом вільні працедавці. Репрезентант американського зорганізованого робітництва, Джордж Делені, виступив різко проти тієї заяви репрезентанта американських працедавців. Він пригадав, що всі американці на Міжнародній Конференції Праці в Женеві одностайно виступали проти участи в Конференції совєтських делеґатів, підкреслюючи, що однаково робітники в Совєтах, як і працедавці не мають вільних організацій. Секретар праці Джеймс Р. Мічелл виголосив промову, в якій знову таврував систему невільничої праці в СССР.

● **Москва** несподівано запросила на відвідини 10 чільних західньо-німецьких журналістів, які зовсім не старались за це. Совєти застереглись, що така подорож відбулась би власним коштом журналістів, чи пак їх видавництв. Всі ті часописи — антикомуністичні.

● **Міністер праці** й суспільної опіки в Ніґерії, Сам Окоті-Ебоґ, взяв участь в Конференції Міжнародної Організації Праці в Женеві в парадному одязі своїх земляків: у широкій взористій спідниці з „треном", солом'яній „маринарці" на голові з високими струсиними перами та в сорочці, випущеній поверх спідниці. В такому одязі зняли його під час його приязної розмови з американським секретарем праці Джеймсом Мічелем. Світлина появилась в різних часописах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ Відд. 325 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11. червня, о 8-ій год. веч. Проситься усіх членів прибути та вирівняти свої вкладки до Т-ва і Союзу. Будуть звіти з останніх зборів і багато інших справ, тож присутність всіх членів конечна. Вписуйте своїх Знайомих, дітей і внуків в ряди членів УНСоюзу. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324 повідомляє членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, о год. 8-ій веч. Просимо всіх членів прибути, вирівняти членські вкладки за попередні місяці і забрати чеки-дивіденди. — А. Горохівський, предс.; Н. Вурак, кас.; І. Струк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" Відд. 45 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 12-го червня. Просимо прийти і забрати собі чеки-дивіденди, вислухати звіту делеґата з Конґресу УКК і вирівняти свої вкладки. — М. Дубас, предс.; М. Сеник, секр. А. Гарасим, кас.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці Відділ 36 повідомляє свої членкиці, що місячні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, о год. 6-ій веч. в церковній залі, 305 Гудсон Евеню. Просимо всіх прийти численно і привести нових кандидатів, щоб вписати в члени УНСоюзу. — Е. Ґерула, предс.; Е. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

Інж. **СТЕПАН Р. БОВАНКО**

народжений 15. листопада 1894 помер по короткій і важкій недузі в понеділок, 6-го червня 1955 р.

Похорони відбудуться в суботу, дня 11-го червня ц. р., о 9-ій год. ранку з похоронного заведення Михайла Кошека в Трентоні, 981 Савт Броад Ст., на місцевий греко-католицький цвинтар Св. Марії, про що Рідню, Друзів і Знайомих Покійного сповіщають важким горем прибиті

ІРЕНА БОВАНКО — дружина і син ОЛЕКСАНДЕР

524 Вест Інґгам Аве., Трентон 8, Н. Дж.

ТАРЗАН, ч. 3476. Сумна істо

THE DURU LED TARZAN TO A VILLAGE DOTTED WITH BEEHIVE-LIKE HUTS. HERE THEY PREPARED A FEAST IN HIS HONOR. -3476-

AS THEY GORGED THEMSELVES WITH DELICIOUS MEAT, KASULA TOLD TARZAN MANY TRIBAL LEGENDS.

"ONCE THE DURU WAS A POWERFUL TRIBE, BUT MANY MOONS AGO A GREAT CALAMITY BEFELL US," HE SAID SADLY.

Дюрю повів Тарзана до села, усіяного халупами, подібними до вуликів. Тут вони приготовили бенкет на його честь.

Коли вони жадібно пожирали смачне м'ясиво, Касуля розказував Тарзанові численні леґенди племени.

— Колись давно плем'я дюрю було сильне, але багато місяців тому найшло на нас велике нещастя, — сумно казав він.